

Sygn. akt VI Ga 137/14

POSTANOWIENIE

Dnia 21 sierpnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Andrzej Borucki

Sędziowie: SO Beata Hass-Kloc (spraw.)

SO Anna Harmata

Protokolant: st. sekr. sądowy Małgorzata Zawilo

po rozpoznaniu w dniu 21 sierpnia 2014 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z wniosku: **Skarbu Państwa-Naczelnik Urzędu Skarbowego w P.**

z udziałem: **C. T.**

o zakaz prowadzenia działalności gospodarczej

na skutek apelacji uczestnika na postanowienie Sądu Rejonowego w P. V Wydziału Gospodarczego z dnia 23 grudnia 2013 r., sygn. akt V Gzd 8/13

postanawia: **o d d a l a** apelację.

Sygn. akt VI Ga 137/14

UZASADNIENIE

postanowienia z dnia 21 sierpnia 2014 r.

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 23 grudnia 2013r. sygn. akt V Gzd 8/13 Sąd Rejonowy w Przemysłu V Wydział Gospodarczy orzekł wobec uczestnika C. T. na okres 3 lat pozbawienie prawa prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek oraz pełnienia funkcji Członka Rady Nadzorczej, reprezentanta lub pełnomocnika w spółce handlowej, w przedsiębiorstwie państwowym, spółdzielni, fundacji, lub stowarzyszenia (pkt I); zaś w pkt II oddalił wniosek o orzeczenie zakazu prowadzenia działalności gospodarczej w pozostałym zakresie złożony przez Skarb Państwa Naczelnika Urzędu Skarbowego w P..

W uzasadnieniu powyższego podał, iż uczestnik od 01.04.2001r. prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą (...)w P..

W związku z prowadzoną działalnością gospodarczą uczestnik posiadał wobec Skarbu Państwa na dzień 23.09.2013r. zaległości z tytułu niezapłaconych podatków dochodowych od osób fizycznych w łącznej kwocie 265.414,60 zł, która wzrosła na dzień 19.11.2013r. do kwoty 276.362,60 zł. Ponadto z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne zaległości

w kwocie 774.864,86 zł które na dzień 19.11.2013r. wzrosły do kwoty 3.990,00 zł wraz z odsetkami łącznie 992.466,43 zł.

Ponadto uczestnik posiada również wymagalne zobowiązania pieniężne wobec innych wierzycieli, które na dzień 23.09.2013r. wynoszą wobec P. na łączną kwotę 34.954,57 zł i które na dzień 04.11.2013r. wynosiły już 69.434,70 zł oraz wobec innych wierzycieli na łączną kwotę 188.263,69 zł.

Następnie Sąd ten podał, iż uczestnik został skazany prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Przemyślu z dnia 08.04.2013r. za popełnienie przestępstwa z art. 77 § 2 kks w związku z art. 77 § 1 kks i art. 6 § 2 kks.

W dalszej części Sąd Rejonowy ustalił, iż Naczelnik Urzędu Skarbowego w P. decyzją z dnia 13.09.2013r. odmówił udzielenia uczestnikowi ulgi podatkowej w ramach pomocy de minimis w formie rozłożenia na raty zaległości podatkowej z uwagi na wyłączenie zawarte w art. 1 ust 1 lit h rozporządzenia Komisji (WE) nr 1998/2006 r. dot. przedsiębiorcy znajdującego się w trudnej sytuacji.

Uczestnik jak dalej naprowadził Sąd Rejonowy posiada wzajemne wierzytelności wobec innych kontrahentów na kwotę 343.758,44 zł wobec kontrahentów polskich, przy czym co do kwoty 300.000,00 zł toczy się postępowanie arbitrażowe; zaś co do pozostałej kwoty dotyczy to kontrahentów zagranicznych.

Sąd stwierdził również, iż uczestnik dokonał na przestrzeni 2013r. nieznacznych wpłat na rzecz swoich wierzycieli. W rozważaniach prawnych Sąd Rejonowy odwołując się do treści art. 373 i art. 374 art. 10 i 11 ustawy prawo upadłościowe i naprawcze, wskazał, iż uczestnik jest niewypłacalny i stan ten istnieje co najmniej od marca 2013r., albowiem uczestnik nie reguluje swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych zarówno publiczno-prawnych wobec Skarbu Państwa, a także wobec innych wierzycieli. W związku z tym mając na uwadze treść art. 21 ust 1 prawa upadłościowego i naprawczego Sąd Rejonowy wskazał, iż uczestnik winien zgłosić wniosek o ogłoszenie upadłości już w miesiącu marcu 2013r., albowiem od tego czasu jego dalsza działalność gospodarcza tylko w zasadzie powiększała jego wymagalne zobowiązania pieniężne.

Nie zmienia powyższego fakt, iż uczestnik posiada wzajemne wierzytelności wobec innych kontrahentów.

W zakresie rozmiaru orzeczonego zakazu Sąd Rejonowy podniósł, iż biorąc pod uwagę stopień winy uczestnika i rozmiar pokrzywdzenia Skarbu Państwa oraz innych wierzycieli orzeczony okres jako minimalny będzie wystarczającym okresem dla wyciągnięcia przez uczestnika wniosków co do swojego niewłaściwego postępowania, szczególnie, iż na stan niewypłacalności po stronie dłużnika miał wpływ brak płatności na jego rzecz z strony jego kontrahentów.

Z tych też względów Sąd Rejonowy orzekł jak w sentencji orzeczenia po myśli przywołanych wyżej przepisów; zaś o kosztach postępowania postanowił na zasadzie art. 113 § 1 ustawy z dnia 28.07.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Powyższe orzeczenie zaskarżył w całości uczestnik wnosząc o jego zmianę poprzez oddalenie wniosku w całości; ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Zarzucał powyższemu orzeczeniu naruszenie przepisów postępowania tj. art. 233 § 1 kpc poprzez przyjęcie, iż na przestrzeni 2013r. uczestnik dokonał jedynie nieznacznych wpłat na rzecz swoich wierzycieli podczas, gdy wpłaconej sumie nie sposób przypisać przymiotu nieznacznej; poprzez przyjęcie, że sytuacja w jakiej znajduje się uczestnik oraz stan prowadzonej przez niego działalności gospodarczej wypełniają znamiona niewypłacalności spowodowanej następstwem celowego działania lub rażącego niedbalstwa uczestnika w rozumieniu art. 374 ustawy prawo upadłościowe i naprawcze; poprzez ustalenie, że postępowanie uczestnika w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej nosiło znamiona niewłaściwego; oraz naruszenie prawa materialnego tj. art. 7 ustawy z dnia 02.07.2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej poprzez jego niezastosowanie do zaistniałego stanu faktycznego mogące mieć wpływ na treść wydanego w sprawie orzeczenia; art. 374 ust 1 i art. 11 ust 1 ustawy prawo upadłościowe i

naprawcze poprzez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie wraz z zasądzeniem kosztów postępowania za obie instancje.

W pisemnych motywach skarżący podniósł, iż uczestnik na przestrzeni 2013r. dokonał wpłat na rzecz swoich wierzycieli kwoty około 82.000,00 zł.

W związku z tym trudno przyjąć, iż były to nieznaczące wpłaty szczególnie, iż pogorszenie sytuacji finansowej uczestnika w zakresie prowadzonej przez niego działalności gospodarczej nastąpiło wobec faktu uprzedniego niewywiązania się z zobowiązań jego kontrahentów. Dalej naprowadził, iż nie można w tych okolicznościach przyjąć, iż niewypłacalność dłużnika została spowodowana celowym działaniem lub jego rażącym niedbalstwem. Następnie przywołując orzecznictwo Sądu Najwyższego skarżący zarzucił, iż trudności finansowe uczestnika należy uznać za przejściowe o czym świadczą dokonywane przez niego wpłaty tytułem podatków oraz składek ubezpieczenia ZUS.

Apelujący zarzucił także, iż nie można oceniać zachowania uczestnika w odniesieniu do sposobu prowadzenia przez niego działalności gospodarczej jako „niewłaściwe postępowanie”, albowiem wynikły one z powodów wyjątkowych i fakt regulowania przez kontrahentów uczestnika należności spowodowałyby, iż uczestnik nie miałby trudności z zapłatą w/w zaległości. Świadczy o tym interpretacja dokonana przez samego uczestnika zaistniałych zdarzeń, które w jego ocenie nie determinowały zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości, albowiem przyjmował on zaistniałe trudności finansowe jako stan przejściowy. Konkludując skarżący stwierdził, iż do pokrzywdzenia Skarbu Państwa jak i pozostałych wierzycieli doszło wskutek niecelowego, niezamierzonego działania i wynikało ono z okoliczności niezależnych od uczestnika.

Uczestnik wniósł na rozprawie apelacyjnej o dopuszczenie dowodów w postaci zawiadomienia o zajęciu prawa majątkowego z daty 05.08.2014r. (k. 132-135).

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja uczestnika nie zasługuje na uwzględnienie.

Wobec treści zarzutów apelacji zauważyć trzeba na wstępie, że prawidłowość zastosowania lub wykładni prawa materialnego może być właściwie oceniona jedynie na kanwie niewadliwie ustalonej podstawy faktycznej rozstrzygnięcia. Skuteczne zatem zgłoszenie zarzutu dotyczącego naruszenia prawa materialnego wchodzi zasadniczo w rachubę tylko wtedy, gdy ustalony przez sąd pierwszej instancji stan faktyczny, będący podstawą zaskarżonego wyroku, nie budzi zastrzeżeń (wyrok SN z dnia 26.03.1997r., II CKN 60/97, OSNC 1997/9/128).

Powyższe rodziło konieczność rozpoznania w pierwszym rzędzie zarzutów zmierzających do zakwestionowania stanu faktycznego, tj. zarzutów naruszenia prawa procesowego (por. wyrok SN z dnia 7.03.1997r., II CKN 18/97, OSNC 1997/8/112).

W pierwszej kolejności, odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., należy wskazać, że przepis ten daje sądowi możliwość oceny i mocy dowodów według własnego przekonania. Ocena dowodów może być zaś skutecznie podważona tylko wtedy gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej, albo wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo - skutkowych (wyrok SN z 27.09.2002, II CKN 817/00, LEX nr 56906; wyrok SN z dnia 14.12.2001 r.,

V CKN 561/00). Sąd I instancji dokonał prawidłowej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i wyciągnął z niego wnioski logicznie uzasadnione również w zakresie podnoszonym w apelacji , a to co do przyjęcia winy nieumyślnej uczestnika.

Zdaniem Sądu Okręgowego powyższe ustalenia Sądu Rejonowego zaprezentowane w uzasadnieniu wydanego orzeczenia zostały dokonane w sposób prawidłowy. Biorąc pod uwagę zarzuty apelacji należy podnieść, iż stosownie do treści art. 11 ust. 1 ustawy prawo upadłościowe i naprawcze dłużnika uważa się za niewypłacalnego, jeżeli nie wykonuje swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych. Niniejsze stanowi samodzielną przesłankę uznania go za

niewypłacalnego, dla określenia stanu niewypłacalności nieistotne jest czy nie wykonuje wszystkich zobowiązań pieniężnych czy też tylko niektórych z nich, nieistotny jest rozmiar niewykonanych przez dłużnika zobowiązań. Nawet niewykonanie zobowiązań o niewielkiej wartości oznacza jego niewypłacalność w rozumieniu art. 11 w/w ustawy. Dla określenia stanu niewypłacalności bez znaczenia jest też przyczyna niewykonania zobowiązań; bez znaczenia jest tu okoliczność, czy dłużnik przez cały czas miał środki na spłacenie zobowiązań, czy deklarował ich spłacenie w każdym momencie, a także jakie okoliczności mogły zapłata uniemożliwić (por. F. Zedler, Komentarz do art. 11 ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze, program prawniczy LEX, MA Kamińska - artykuł Rzeczypospolita PCD 2004/2/5; piśmiennictwo program prawniczy LEX; wyrok WSA w Łodzi z dnia 8 kwietnia 2011r., sygn. I SA/Ld 161/11, LEX 992066; wyrok WSA w Lublinie z dnia 29.01.2008r., sygn. I SA/Lu 717/07, LEX 462713).

Odnosząc się do dalszych zarzutów apelacji dotyczących niewykazania wszystkich przesłanek z art. 373 ust.1 należy wskazać, że prowadzenie działalności gospodarczej na własny rachunek, jak również pełnienie funkcji członka rady nadzorczej, reprezentanta lub pełnomocnika w spółce handlowej, przedsiębiorstwie państwowym, spółdzielni, fundacji lub stowarzyszeniu nie jest tylko sprawą prywatną osób podejmujących tę działalność. Każda działalność gospodarcza bowiem wywiera szersze skutki społeczne i ekonomiczne.

W związku z tym osoby podejmujące taką działalność muszą posiadać określone kwalifikacje zawodowe, a także przestrzegać określonych wzorców zachowań, a przede wszystkim stosować się do nałożonych na nie przez ustawodawcę obowiązków i przestrzegać prawnych reguł postępowania. W okolicznościach niniejszej sprawy wnioskodawca podstawę prawną wniosku wywiódł z treści przepisu art. 373 ust. 1 pkt. 1 pr. upadł. i napr., zgodnie z którym Sąd może orzec pozbawienie na okres od trzech do dziesięciu lat prawa prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek oraz pełnienia funkcji członka rady nadzorczej, reprezentanta lub pełnomocnika w spółce handlowej, przedsiębiorstwie państwowym, spółdzielni, fundacji lub stowarzyszeniu osoby, która ze swej winy będąc do tego zobowiązana z mocy ustawy, nie złożyła w terminie dwóch tygodni od dnia powstania podstawy do ogłoszenia upadłości wniosku o ogłoszenie upadłości. Spełnienie powyższej przesłanki wymagało ustalenia po pierwsze powstania podstawy do ogłoszenia upadłości, po drugie winy osoby zobowiązanej, co też Sąd I instancji uczynił. Sąd I instancji, jak wyżej wskazano, w sposób prawidłowy poczynił ustalenia co do wystąpienia stanu niewypłacalności uczestnika i daty powyższego.

Skarżący zarzucił Sądowi Rejonowemu, że ten poczynił błędne ustalenia co do winy nieumyślnej uczestnika w niezłożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości w terminie. W kontekście powyższego zarzutu należy wskazać, że z redakcji przepisu art. 373 ust. 1 pr. upadł. i napr. wynika, iż podstawa do pozbawienia praw upadłego i innych osób wymienionych w tym przepisie, która oparta jest na winie, występuje nie tylko wtedy, gdy osoba, mająca zostać pozbawiona praw wymienionych w tym przepisie, umyślnie dokonała czynności, o których mowa w art. 373 ust. 1 pkt 1-3 pr. upadł. i napr., lecz także, gdy działania te są następstwem jej niedbalstwa. Przepis ten bowiem nie uzależnia możliwości pozbawienia praw od rodzaju czy stopnia winy upadłego, czy innej osoby dokonującej czynności, o których mowa w art. 373 ust. 1 pkt 1-4 pr. upadł. i napr.; wymienia ogólnie winę jako podstawę tej odpowiedzialności (por. komentarz do art. 373 pr. upadł. i napr. pod red. F. Zedler, Lex 2010). Należy także podkreślić, że wina, o której mowa powyżej nie dotyczy zawinienia w pogorszeniu sytuacji majątkowej niewypłacalnego dłużnika.

Ta bowiem dla samej odpowiedzialności z art. 373 pr. upadł. i napr. jest irrelevantna. Istotne znaczenie ma natomiast fakt, czy i w jakim zakresie upadły (reprezentant upadłego) jest winien niezłożenia w terminie wniosku o ogłoszenie upadłości. Przesłankę zastosowania sankcji określonej art. 373 ust. 1 pr. upadł. i napr. stanowi wina osoby, która, będąc do tego zobowiązana z mocy ustawy, opóźniła się ze złożeniem wniosku o ogłoszenie upadłości, nie składając go w terminie dwóch tygodni od dnia powstania podstawy do ogłoszenia upadłości. Podstawę pozbawienia prawa prowadzenia działalności itd. stanowi zarówno wina umyślna (dolus), jak i niedbalstwo polegające na niedołożeniu należytej staranności wymaganej przez prawo (por. postanowienie SN z 14.2.2006 r., II CSK 14/05, niepubl.; kom. do art. 373 pr. upadł. i napr. [w:] dr Dorota Zienkiewicz, Jędrzej Minkus, Arkadiusz Świderek. Prawo upadłościowe i naprawcze. Komentarz, Legalis 2006).

Sąd Rejonowy ustalając dalszą przesłankę z art. 373 puin przyjął winę nieumyślną uczestnika w niezłożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości. Należy podkreślić, że Sąd I instancji w tym zakresie nie przyjął domniemania winy lecz wywiódł

w tym zakresie logiczny wniosek z zestawienia okoliczności faktycznych sprawy i zebranego w sprawie materiału dowodowego. Wskazał, kiedy uczestnik obowiązany był złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości. Oceniając powyższe - w kontekście spoczywającego na uczestniku obowiązku ustawowego co do złożenia tegoż wniosku - należy mieć na uwadze obowiązek działania uczestnika z właściwą starannością i brak podstaw dla zwolnienia go z tego obowiązku. Sąd Rejonowy wywiódł właściwy wniosek co do winy uczestnika – co wywiódł przy wymiarze orzeczonego zakazu. Uczestnik w niniejszym postępowaniu nie kwestionował faktu, iż nie płacił w 2013r. wymagalnych zobowiązań. Sam w swych zeznaniach złożonych na rozprawie w dniu 17.12.2013r. podał, iż już od 2012r. nie reguluje swoich zobowiązań podatkowych oraz że nie płacił należności pracowniczych związanych z zaliczkami na podatek czy też ZUS. Podniósł, iż jego zobowiązania to kwota około 1.100.000,00 zł i że ma tyle zaległości, że nie wie gdzie ma spłacać swoje zobowiązania (k. 93).

Mając na uwadze powyższe należy zauważyć, że istotą pojęcia winy jest możliwość postawienia sprawcy zarzutu niewłaściwego zachowania, a od uczestnika obrotu gospodarczego wymagany jest profesjonalizm w działaniu. Chcąc dokonać oceny, kiedy Sąd ma do czynienia z winą w postaci niedbalstwa, decydujące znaczenie ma miernik staranności, jaki przyjmuje się za wzór prawidłowego postępowania. W stosunku do przedsiębiorcy miernik tejże staranności, w tym również znajomość obowiązków przedsiębiorcy i to w zakresie nie tylko zasad obrotu, ale również obowiązków publiczno-prawnych (zgłoszenie wniosku o upadłość w odpowiedni czasie) należy do podstaw starannego działania przedsiębiorcy, a brak wykonania tego obowiązku oznacza iż nie zachował on należytej staranności. Tym samym skoro uczestnik nie złożył wniosku o ogłoszenie upadłości, pomimo zaistnienia w/w przesłanek z art. 11 ust. 1 puin, a postępowanie dowodowe nie wykazało żadnych okoliczności uniemożliwiających zachowanie właściwego terminu bądź usprawiedliwiających to opóźnienie niniejsze pozwoliło na przypisanie uczestnikowi winy nieumyślnej w postaci niedbalstwa. Winę tę należy upatrywać nie w zaciąganiu kolejnych zobowiązań, lecz w braku złożenia wniosku w wymaganym terminie.

Sąd Rejonowy ustalił, iż uczestnik od 23.09.2013r. powiększał swe zadłużenia zaciągając następne zobowiązania oraz nieregulując wymagalnych zobowiązań publiczno-prawnych na rzecz Skarbu Państwa jak i wobec innych wierzycieli. Lawinowy więc wzrost wartości wymagalnych wierzytelności spowodował ostatecznie brak możliwości zaspokojenia tych wierzycieli, a tym samym ujemne skutki w ich sytuacji majątkowej poprzez brak uzyskania ekwiwalentnego świadczenia, tym bardziej, iż okoliczność zgłoszenia wniosku w terminie wskazanym przez Sąd Rejonowy (marzec 2013r.) i ogłoszenie wówczas upadłości uniemożliwiłoby zaciąganie przez dłużnika dalszych zobowiązań i zwiększyłoby szanse na ich zaspokojenie w toku prowadzonego postępowania upadłościowego.

Oceniając powyższe należy podnieść, iż zgodnie z treścią art. 373 ust 1 prawa upadłościowego i naprawczego Sąd bierze pod uwagę nie tylko stopień winy, lecz także skutki podejmowanych działań, w szczególności skutki mające wpływ na umożliwienie realizacji celu postępowania upadłościowego, które ma za zadanie zaspokojenie wierzycieli w jak najwyższym stopniu (por. orz. SN

z dn. 05.03.2009r. III CSK 297/08 i z dn. 11.12.2008r. IV CSK 379/08 oraz z dn. 13.01.2010r. II CSK 364/09).

Podsumowując powyższe rozważania należy stwierdzić, że poczynione w sprawie przez Sąd I instancji ustalenia faktyczne i powołana argumentacja prawna są trafne, co z kolei przemawia za przyjęciem, że wobec uczestnika C. T. wystąpiły przesłanki określone w art. 373 ust.1 pkt 1 puin, uzasadniające orzeczenie wobec niego zakazu, o którym mowa w powyższym przepisie. Okoliczność, iż uczestnik w latach 2008-2011 jak wynika z apelacji wpłacał zaliczki na poczet podatków i składek ubezpieczenia ZUS i spłata części zobowiązań wobec wierzycieli w 2013r. nawet w kwocie 82.000,00 zł przy tak znaczących kwotach wymagalnych zobowiązań dla powyższej oceny w okolicznościach niniejszej sprawy pozostaje bez znaczenia.

Powyższej oceny nie może również zmienić okoliczność, iż kwota wzajemnych wierzytelności jest w takiej samej wysokości jak kwota zaległych należności i wierzytelności, albowiem z dołączonych do odpowiedzi na wniosek dokumentów można jedynie wywieść, iż zostały one wykazane dokumentem prywatnym sporządzonym przez samego uczestnika i ogólnymi w swej treści jego zeznaniami, co nie jest wystarczającym udokumentowaniem powyższego, a tym samym uzasadniającym, iż trudności finansowe w jakich znalazł się uczestnik można uznać za przejściowe.

Z powołanych wyżej powodów Sąd Okręgowy - na mocy art. 385 k.p.c. apelację uczestnika oddalił, o czym orzekł w sentencji